

25.01.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite STM093:00/2016
Asia Lausuntopyyntö: Romaniasiaain neuvottelukunnan luonnos Romanipoliittiseksi ohjelmaksi (2018-2022)

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Taiteen edistämiskeskuksen lausuntoa Romaniasiaain neuvottelukunnan luonnoksesta Romanipoliittiseksi ohjelmaksi 2018-2022. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön linkin kautta.

Taiteen edistämiskeskus lausuu luonnoksesta seuraavaa:

Taiteen edistämiskeskus yhtyy Romanipoliittisen ohjelman luonnoksen ajatukseen siitä, että Suomen romaneilla on asuinpaikasta riippumatta oikeus oman taiteen ja kulttuurin ylläpitoon ja kehittämiseen. Taiteen edistämiskeskus pitää keskeisenä oman kulttuurin valintaoikeuden toteutumista. On tärkeää, että oikeus osallistua kulttuuripolitiikan ja -palveluiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä kulttuuriperinnön suojeluun toteutuu myös romaneilla.

Taiteen edistämiskeskus pitää erittäin tärkeänä ohjelmaluonnoksen Tavoitteita ja visiota -kohdassa toimintalinjaksi (4) nostettua romanikielen, -taiteen ja -kulttuurin säilymisen ja kehittymisen tukemista. Taide ja kulttuuri luovat elämyksiä ja kokemuksia, jotka todistetusti mahdollistavat parempaa elämänlaatua, ennaltaehkäisevät henkisiä ja fyysisiä ongelmia ja voivat positiivisessä hengessä auttaa ylittämään rajapintoja monikulttuurisissa ympäristöissä.

Taiteen edistämiskeskuksen näkökulmasta romanikulttuuritoimintojen kehittäminen vaatii erityisasiantuntemusta ja osallistavaa suunnittelua. Avainasemassa on romanikulttuurista kumpuava osaamispotentialiaali, myös sen tunnistaminen ja tukeminen.

Ehdotettujen toimenpiteiden jalkauttaminen ja tuominen konkreettiasolle vaatii oikeanlaista rahoitusta. Kulttuurin ja taiteen toimijat, myös romanikulttuurissa, ovat usein pieniä. Nykyiset rahoitusmekanismit ovat usein yksittäisten ja pienten toimijoiden ulottumattomissa luovalla alalla.

Taiteen edistämiskeskus uskoo, että Romanipoliittisen ohjelman luonnoksessa Romanitaiteen ja -kulttuurin vahvistaminen -kohdassa ehdotetut Priorisoidut toimenpide-ehdotukset 68-88 antavat vahvan lähtökohdan romanitaiteen -ja kulttuurin edistämiseksi. Ajatus romanikulttuurin monipalvelukeskuksen perustamisesta kohdassa 69 on Taiteen edistämiskeskukseen mielestä erittäin kannatettava. Romanikulttuuria ja taidetta edistävä sateenvarjon alle keräävä toimija vahvistaisi ja selkeyttäisi toimijakentän edellytyksiä. Taiteen edistämiskeskus toteaa, että monipalvelukeskuksen toiminnan alle on mahdollista koota useita ohjelmaluonnoksessa esitettyjä edistämistoimia.

Taiteen edistämiskeskus pitää myös tärkeänä mainittua romanilasten tukemista taiteen perusopetukseen osallistumisessa. Kohderyhmällä ei välttämättä ole laaja-alaista tuntemusta taiteen perusopetuksen merkityksestä ja mahdollisuuksista. Tietoisuuden lisäys edellyttää toimenpiteitä, jotka kohdistuvat romanivanhempiin ja viranomaisiin. Taiteen edistämiskeskus huomauttaa, että esimerkiksi romanilasten kodin heikko sosioekonominen asema (vanhempien työttömyys, opiskelu tms.) ei saa muodostaa estettä taiteen perusopetukseen osallistumisessa. Tarvittaessa osallistumismahdollisuudet tulisi turvata mahdollisen kohdennetun lisämäärärahan avulla.

Luonnoksen kohdassa 3. Toimintalinjakohtainen avainindikaattorikohtainen seuranta, esitetään Taiteen edistämiskeskukselle tiedonkeräämiseen liittyvää tehtävää OKM:n kanssa. Toimenpide soveltuisi parhaiten ehdotetun monipalvelukeskuksen tehtäviin. Nykymuotoisen Taiteen edistämiskeskukseen resurssointi ei anna edellytyksiä kuvatus kaltaiseen datan kerryttämiseen. Toimenpiteenä se voisi lisäksi asettaa eri arvoiseen asemaan muut vähemmistökulttuurit tai taiteen alat Taiteen edistämiskeskukseen toiminnan osalta. Taiteen edistämiskeskukseen tilastoinnin ja tiedonkeruun velvoite ulottuu ensisijaisesti viraston oman lakisääteisen tehtävän, valtion apurahojen ja avustusten sekä kehittämistoiminnan, seurantaan. Tällä hetkellä eri taiteen alojen alakohtaiset järjestöt tai tiedotuskeskukset keräävät vastaavia datatietoja omalta sektoriltaan.

Johtaja

Minna Sirnö

Kehittämispäällikkö

Eva-Maria Hakola